

DANSES HISTÒRIQUES, UNA ALTERNATIVA INTERDISCIPLINÀRIA

Maria Dolors Cañabate. Àrea de Didàctica de l'Expressió Corporal.
Mercè Rigau. Àrea de Didàctica de l'Expressió Musical.
Facultat de Ciències de l'Educació. Girona.

Introducció

Sovint sentim parlar sobre la interdisciplinarietat entre la música i l'educació física. Per això ens hem animat a oferir-vos una experiència viscuda a l'Arc, taller de música de Barcelona, amb alumnes de Música i d'Educació Física, a càrrec de la professora Anna Yepes.

Les sessions es basaven en una progressió històrica, tant a nivell cultural com social, que marcaven el context social i cultural de l'època. Per tant, un dels objectius fonamentals va ser donar a conèixer l'evolució històrica de la dansa a partir del S.XVI fins al S.XIX, tenint com a eix vertebral la seqüenciació del moviment, posició del cos i la música segons el moment històric.

L'experiència es va basar a relacionar el llenguatge musical amb el llenguatge corporal. Els alumnes tocaven i dansaven alternativament les danses històriques, experimentant com el llenguatge musical, la forma, el temps... corresponien perfectament a un llenguatge corporal i expressiu.

Perfil de la professora Ana Yepes

Va estudiar música al Conservatori de la Haia, on es va adonar de l'existència d'una manca de rigor històric entre la música i la dansa. Va cercar en antics tractats de dansa com es ballava la música que s'estava estudiant en el conservatori, com les danses populars, les branles, les pavanès i el minuet. Va tenir una gran dificultat d'entendre els tractats perquè eren escrits perquè ho entengués un ballarí de l'època amb nomenclatures i gràfics molts personalitzats i difícils d'interpretar, com els que trobem en el tractat escrit per Thoinot Arbeau, *Orchésographie ed minkoff*. Va ampliar els seus estudis de dansa i música a Londres, París, a càrrec de Francine Lancelot, i entrà a la companyia de dansa barroca com a ballarina professional, *Ris et Dancieries*, on va realitzar el treball de ballarina, professora coreògrafa i ajudant de direcció. Actualment és una de les coreògrafes i directores d'escena d'òperes barroques més important d'Europa.

Objectius

- Donar a conèixer les danses històriques en el marc escolar.
- Facilitar una eina més als mestres d'Educació Física i de Música a fi de desenvolupar els continguts de les diferents àrees.
- Treballar interdisciplinàriament les dues àrees.

Descripció de l'activitat

Activitats prèvies:

- Treball a l'aula de música de les peces a interpretar en el moment de la sessió. (vegeu peu de pàgina)
- Treball d'expressió corporal i ritme.
- Coneixement previ del context històric.

Material necessari:

- Aparell reproductor de música en cas de no ser possible tocar la peça.
- Aula gran amb espai lliure (gimnàs, aula de música, pavelló...).
- Vestit còmode amb calçat pla.
- Instruments musicals necessaris per a tocar les peces, flautes, panderos...

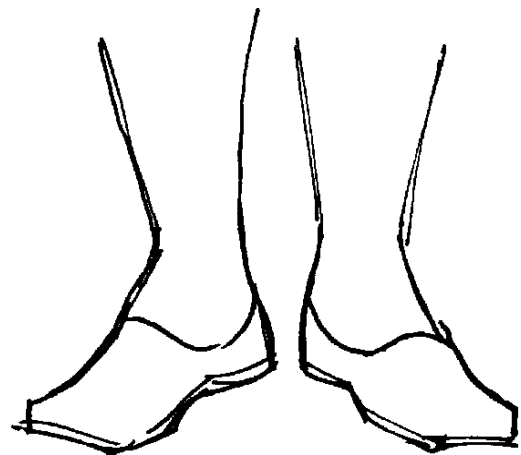

Figura 1. Primera posició.

Experiències didàctiques

L'activitat es va desenvolupar en quatre sessions de tres hores cada una, i es van treballar tota una sèrie de danses de forma progressiva segons la dificultat i l'evolució històrica, utilitzant una metodologia global per arribar a l'analítica, donant una importància primordial a la col·locació del cos i la seva coordinació, i prenent consciència d'allò que s'està fent d'una manera significativa.

Es va treballar les següents danses: dansa del renaixement, branler, pavana i minuet.

La nostra proposta per dur a terme a alumnes de primària és la de dansar un minuet, que pot ser el que trobareu al final de l'article.

Progressió de l'activitat:

1. Treballar el pas del minuet.

1.1. Posició inicial: peus en 1era posició (talons junts i dits dels peus girats a l'exterior), braços relaxats al costat (Figura 1).

Comencem amb un plié sobre les dues cames per iniciar un pas endavant arrossegant el peu dret i pla per terra, carregant tot el pes del cos sobre aquest.

1.2. Mentre que el peu esquerre es desplaça i s'acosta cap el peu dret arrossegant-se per terra (peus tancats i junts) per recolzar amb rellevé el peu esquerre deixant tot el pes sobre aquest i seguir amb un rellevé del peu dret al costat i davant.

Els tres passos del 1.1. i 1.2. durent els tres temps del compàs (tres negres: ♩ ♩ ♩).

1.3. Tornem a recolzar tot el pes del cos sobre les dues cames amb primera i amb plié per poder continuar exactament igual, però ara cap el costat esquerre.

El peu esquerre sortirà en plié i arrossegant per terra igual que hem fet amb el costat dret.

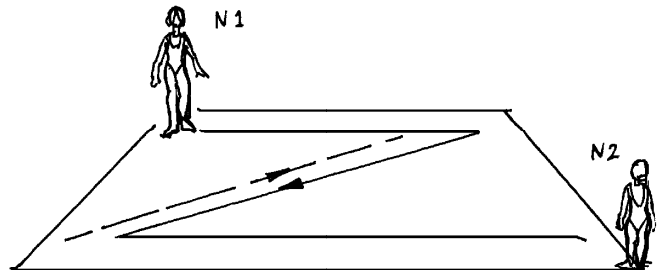

Figura 2. Recorregut.

Cal tenir present la flexió ben marcada en el primer temps i una posició sobre puntes en el segon i tercer temps (baix—alt—alt).

És important passar per primera posició i amb plié en el canvi de direcció.

2. Aparellar els nens de dos en dos.

3. Donar a conèixer el recorregut de la dansa.

3.1. Marcar al terra l'espai a recórrer.

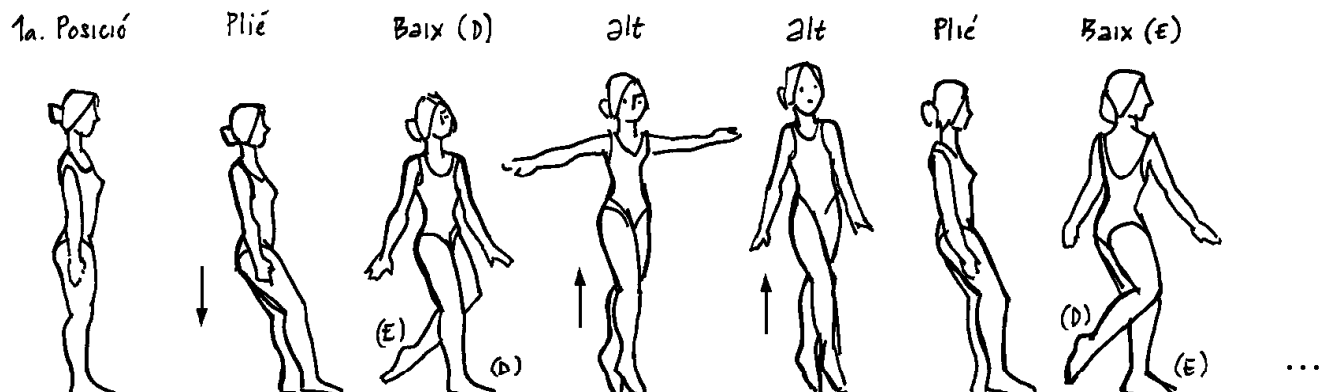
3.2. Treballar el recorregut a realitzar utilitzant diferents tipus de desplaçament, així com caminar, córrer, peu coix, doble pas... (Figura 2).

3.3. Incidir en la importància de la mirada com un acte social de l'època.

El recorregut en forma de Z de l'apartat 3.2. es realitza a la part A del minuet, dues vegades seguides perquè la música de la part A sempre es repeteix.

3.4. En la part B del minuet, la forma a treballar és la de la figura 3.

Agafant-se amb la mà dreta, (la noia recolza la seva mà sobre la del noi) han de realitzar un gir de 360 graus fent quatre passos de minuet fins a arribar on han iniciat el gir.

Experiències didàctiques

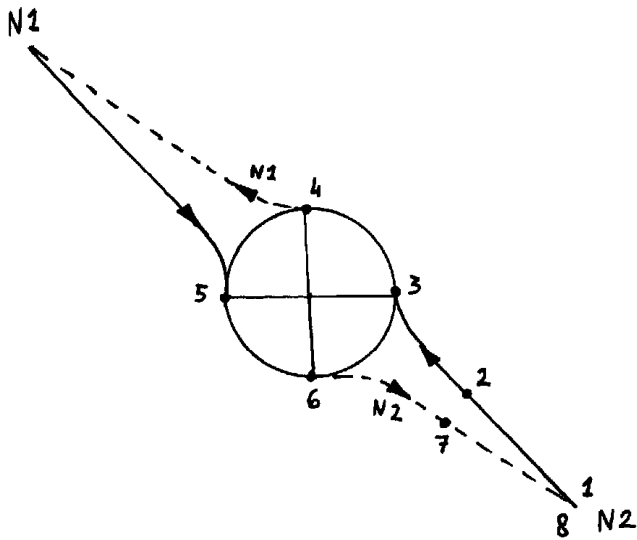

Figura 3.

Es finalitza la figura tornant al seu lloc ballant dos passos de minuet endarrere, que són els vuit compassos de la part B. A la repetició

de la part B es balla la figura de la Z, un sol cop, i així finalitza el minuet.

És important que els ballarins mantinguin la postura correcta, així com la mirada durant tot el minuet.

*"1-2 pas de minuet — endavant
3-4-5-6 pas de minuet — volta de 360°
7-8 pas de minuet — endarrere."*

* És important incidir que en el tercer pas de minuet és quan la parella s'agafarà de les mans.

Conclusions

En plantejar aquesta activitat volem donar una eina globalitzadora diferent a la que podria desenvolupar-se a través de qualsevol altra dansa popular treballada durant la primària. Aquesta podria oferir una síntesi del treball desenvolupat durant tota una etapa, on es possessin en comú els objectius d'Educació Física i de Música, millorant el coneixement i domini de les accions espai-temps, millora de la coordinació motriu i les relacions afectives com un acte socialitzador.

Minueto

Part A

George Philipp Telemann, 1681-1767

Partitura musical de la Part A del Minueto de George Philipp Telemann, en sol major i 3/4. La partitura està escrita per a veu i piano i inclou una repetició amb dues variants (1. i 2.).

Part B

Partitura musical de la Part B del Minueto de George Philipp Telemann, en sol major i 3/4. La partitura està escrita per a veu i piano i inclou una repetició amb dues variants (1. i 2.).